

NOTĂ ANALITICĂ

Cât de îndrăgită este lectura de către moldovenii?

Dezvoltarea capitalului uman, atât din punct de vedere al nivelului dezvoltării personale a cetățenilor, dar și cea profesională, depinde în mare măsură de nivelul de informare al persoanei, inclusiv de abilitățile dezvoltate. În această notă analitică ne propunem să analizăm ce influențează interesul cetățenilor pentru diverse forme de lectură. În particular, vom analiza:

- Cât timp alocă moldovenii lecturii în comparație cu cetățenii altor state?
- Care sunt diferențele dintre timpul destinat lecturii și mijloacele de lectură aplicate de bărbați și femei?
- Cum diferă timpul destinat lecturii la sate și în orașe?
- Care sunt diferențele în atitudinea față de lectură dintre generațiile tinere și populația cu vârsta mai înaintată?

Pentru a găsi răspunsuri la aceste întrebări, vom utiliza rezultatele Cercetării privind utilizarea timpului, realizată de către Biroul Național de Statistică.

Cât timp alocă moldovenii lecturii în comparație cu cetățenii altor state?

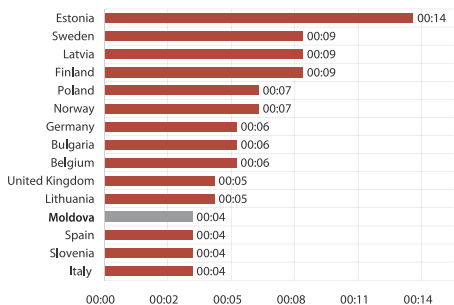
Moldovenii alocă în medie câte 17 minute pe zi pentru diverse forme de lectură¹, ceea ce e mai puțin în comparație cu alte țări din Uniunea Europeană, unde în medie se alocă circa 25 minute² pe zi în acest sens. În Moldova, cea mai populară formă de lectură este informarea prin intermediul calculatorului (căreia se acordă în medie circa 10 minute pe zi), în timp ce pentru cititul cărților tipărite se alocă de peste două ori mai puțin (în medie 4 minute pe zi).

Și în comparație cu alte state din Europa, la general, moldovenii dedică relativ puțin timp lecturii cărților. Astfel, cele 4 minute alocate pentru citire de cărți în Moldova sunt mai puține față de timpul alocat pentru această formă de lectură în Polonia (7 minute), Letonia (9 minute) sau Estonia (14 minute) (figura 1).

¹ Inklusiv: citit cărți, publicații, periodice, informarea prin intermediul calculatorului.

² Țări precum: Belgia (26 min), Germania (38 min), Estonia (38 minute), Letonia (29 min), 'Statistics in focus – Population and social conditions' 4/2006, Eurostat.

Figura 1. Timpul dedicat citirii cărților în diverse state europene, minute pe zi

Sursa: BNS și baza de date HETUS
(sursa/link pentru HETUS <http://www.tus.scb.se/>)

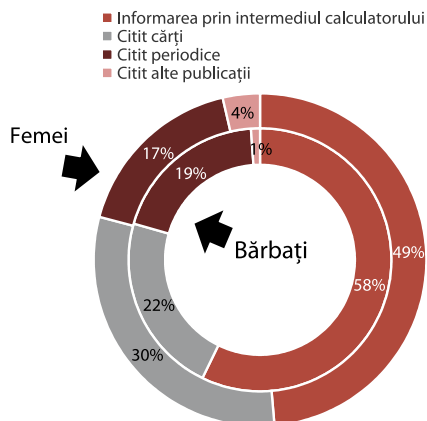
Cât timp dedică femeile și bărbații moldoveni pentru lectură?

În Republica Moldova, timpul dedicat lecturii nu diferă esențial între femei (15 minute) și bărbați (16 minute). Aceeași diferență nesemnificativă între bărbați și femei privind timpul alocat lecturii se atestă și în țările europene, unde repartizarea timpului diferă de la țară la țară, însă în medie constituie între 1–5 minute mai mult în cazul bărbaților³. O situație diferită e atestată în cazul SUA, unde diferența constituie circa 11 minute în favoarea femeilor (36 minute pe zi în cazul femeilor și 25 minute pe zi în cazul bărbaților)⁴. În Moldova, totuși, se atestă unele diferențe de gen în ceea ce ține de formele de lectură.

Astfel, bărbații se informează mai mult ca femeile prin intermediul calculatorului (57% față de 49% din timpul total pentru lectură) și a publicațiilor periodice (20% față de 17% din timpul total pentru lectură).

Femeile, însă, dedică mai mult timp decât bărbații citirii cărților (30% față de 22% din timpul total pentru lectură) și altor publicații⁵ (4% față de 1% din timpul total pentru lectură) (figura 2).

Figura 2. Distribuția timpului total pentru lectură, pe forme de lectură și sexul respondenților, % din timpul total pentru lectură

Sursa: BNS

Cât timp se citește la sate și cât în orașe?

Populația din orașe alocă aproape de două ori mai mult timp pentru lectură în comparație cu cea de la sate: 23 minute față de 12 minute, în medie pe zi.

Discrepanțele pot fi observate la principalele forme de lectură. Astfel, în timp ce populația urbană petrece în medie 13 minute pe zi pentru informare proprie prin intermediul calculatorului, cea rurală alocă doar 7,6 minute pe zi. Cauza posibilă a acestor diferențe ține atât de penetrarea mai slabă a internetului în spațiul rural, cât și de posibilitățile financiare de procurare a calculatoarelor de către populația de la sate, dar și nivelul de cunoștințe de utilizare a calculatorului, și nu în ultimul rând și tipul de activitate profesională/ocupare a populației de la sate comparativ cu populația urbană.

Însă, nu doar capacitățile financiare limitate și constrângerile de infrastructură determină populația de

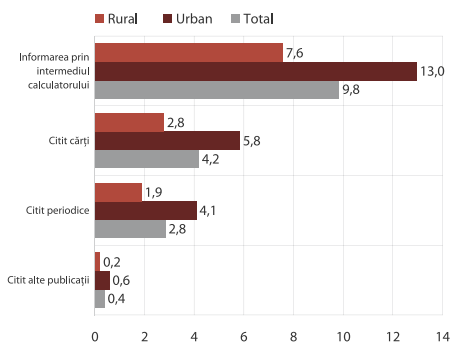
³ Ibidem.

⁴ American Time Use Survey – 2012 results, Bureau of Labour Statistics, June 2013.

⁵ Broșuri, materiale publicitare, etc.

la sate să citească mai puțin. Timpul alocat de către aceștia cititului cărților sau altor ediții periodice, care nu implică costuri financiare esențiale, este de peste două ori mai mic față de timpul alocat de populația din orașe (figura 3).

Figura 3. Timpul alocat lecturii, pe forme de lectură și mediul de reședință al respondenților, minute pe zi

Sursa: BNS

Nu putem afirma nici faptul că populația de la sate citește mai puțin din cauza timpului mai mare alocat activităților de îngrijire a gospodăriei. Astfel, Cercetarea privind utilizarea timpului realizată de BNS relevă că populația din mediul rural dispune de suficient timp, care însă se alocă mai mult activităților legate de viața socială și divertisment, în comparație cu mediul urban și, mai ales, mun. Chișinău⁶. Prin urmare, o altă cauză a înclinației slabe spre lectură a populației de la sate ar putea ține de lipsa obișnuinței de a citi sistematic și o cultură redusă pentru lectură în aceste localități.

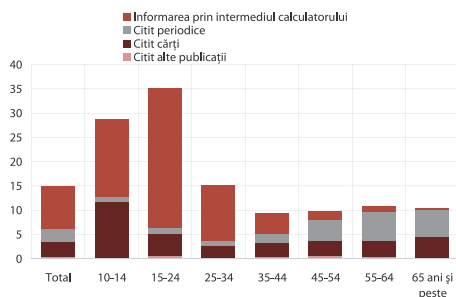
Care este înclinația spre lectură a diferitor categorii de vârstă?

Un alt factor care explică timpul mai redus alocat lecturii în mediul rural ține de rata mai înaltă de îmbătrânire de la sate. Astfel, ponderea mai redusă a populației tinere la sate, care în virtutea studiilor la

școală sau universitate alocă mai mult timp lecturii, determină și timpul total mai redus alocat lecturii în sate în comparație cu orașele.

Figura 4 denotă în mod clar diferențele dintre persoanele cu vârsta până la 24 de ani și restul populației, care se referă în special la timpul alocat lecturii la calculator și citirii cărților.

Figura 4. Timpul destinat principalelor forme de lectură, pe categorii de vârstă a respondenților, minute pe zi

Sursa: BNS

Cu cât vârsta este mai înaintată cu atât se diminuează dramatic timpul dedicat utilizării calculatorului pentru lectură. Astfel, începând cu vârsta de 35 de ani crește gradual timpul destinat lecturii publicațiilor periodice și cărților. Acest lucru poate fi explicat prin introducerea relativ recentă și utilizarea pe larg a tehnologiilor informaționale, generațiile mai tinere având un volum de cunoștințe și abilități în utilizarea acestora mai înalt în comparație cu generațiile mai în vârstă.

Concluzii

- Moldovenii alocă mai puțin timp lecturii în comparație cu populația altor state, iar forma preferată de lectură este prin intermediul calculatorului;
- Nu există diferențe esențiale între bărbați și femei în ceea ce privește timpul destinat lecturii. Totuși, femeile preferă să citească mai mult cărți și alte

⁶ 3,5 ore pe zi alocate pentru activităților legate de viața socială și divertisment de către populația de la sate, față de 3,0 ore pe zi în mediul urban și 2,8 ore pe zi în mun. Chișinău.

publicații, în timp ce bărbații se informează mai mult prin intermediul calculatorului și publicațiilor periodice;

- Populația rurală alocă mai puțin timp lecturii, față de cea urbană. Aceasta se datorează infrastructurii și constrângerilor financiare care limitează accesul persoanelor de la sate la internet, inclusiv diferenței nivelului de cunoștințe în utilizarea calculatorului, precum și mai multe munci asociate activității economice/ocupării în mediul rural și îngrijirii unei gospodării rurale. Totodată, cultura lecturii este mai puțin răspândită în sate decât în orașe;
- În general, se observă o segregare vizibilă dintre formele de lectură dintre generațiile tinere și cele mai în vârstă. Astfel, în timp ce populația de până la 34 de ani citește preponderent prin intermediul calculatorului și alocă relativ puțin timp citirii cărților, persoanele cu vârsta mai mare de 35 de ani preferă formele principale de lectură cum sunt cărțile și publicațiile periodice.

Recomandări:

- Cultura lecturii necesită a fi promovată intens, în special în spațiul rural. În acest sens, sunt necesare acțiuni de modernizare a bibliotecilor publice, atât fondul de cărți, cât și baza materială a acestora. Totodată, autoritățile publice, în parteneriat cu librăriile private, ar putea organiza mai frecvent iar-

maroaze de cărți, în diverse localități ale țării, unde populația să poată procura la prețuri avantajoase cărți și alte publicații;

- Dacă pentru tineret, este necesar de promovat lectura mai intens prin intermediul cărților, atunci în rândul populației cu vârstă mai avansată este oportună facilitarea accesului la internet și calculator – drept mijloc operativ de informare. În acest sens, școlile care dispun de săli de calculatoare ar putea organiza, eventual cu susținerea financiară și logistică a autorităților publice locale, instruirii privind utilizarea calculatorului și internetului pentru persoanele mai în vârstă, fiind pus accentul pe explicarea avantajelor și oportunităților pe care le oferă tehnologiile informaționale (TI);
- Educația este într-un flux permanent de schimbare. Evoluția mondială este din ce în ce mai alertă, devine tot mai marcată de necesitatea cunoașterii rapide, complete și corecte a realității înconjurătoare, pentru ca luarea deciziilor să fie făcută ferm, oportun și competent. Acest lucru duce la creșterea volumului de informații ce trebuie analizat, necesitatea stocării și prelucrării acestora, deci la necesitatea utilizării calculatorului atât în viața de zi cu zi, dar mai ales în activitatea profesională. Globalizarea rapidă, aduce cu sine și necesitatea adaptării și avansării în utilizarea TI. Țările cu un nivel înalt al utilizării TI dispun de un grad de dezvoltare mult mai înalt față de celelalte țări.

Acest material a fost elaborat în baza rezultatelor Studiului privind Utilizarea Timpului, realizat de Biroul Național de Statistică, cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Guvernului Suediei în cadrul proiectului ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”. Opiniile exprimate în această notă nu reflectă neapărat punctul de vedere sau politicile oficiale ale agențiilor ONU, Guvernului Suediei sau Biroului Național de Statistică.

Elaborat de: Centrul analitic independent Expert-Grup

Design: Ion Axenti

Foto: PNUD